

καβάλα

καβάλα, η, ουσ. [*λατιν. caballus (= ίππος)*], η καβάλα. **1.** η σεξουαλική πράξη, η συνουσία: «το μυαλό του το 'χει συνέχεια στην καβάλα». **2α.** σε θέση επιρρ., πάνω στο άλογο, ιππεύοντας: «η απόσταση είναι τρεις ώρες καβάλα». **β.** πάνω στους ώμους κάποιου, έχοντας περασμένο το ένα πόδι από την μια μεριά του λαιμού του και το άλλο από την άλλη ή πάνω σε κάτι με τον ίδιο τρόπο: «τον μετέφερε καβάλα, γιατί είχε στραμπουλίξει το πόδι του». (Λαϊκό τραγούδι: **καβάλα στο δελφίни τον κόσμο γύρισα είπα να σε ξεχάσω μα σ' αποθύμησα**). **γ.** πάνω σε κάποιο όχημα, ιδίως πάνω σε μοτοσικλέτα: «πέρασε με ταχύτητα καβάλα στη μηχανή του». Από το ότι, αυτός που κινείται με μοτοσικλέτα, έχει τα πόδια του σε στάση παρόμοια με αυτόν που ιππεύει. **δ.** σε στάση συνουσίας: «μπήκα απροειδοποίητα στο δωμάτιο και τους πέτυχα καβάλα». **3.** στον πλ. **οι καβάλες**, παιδικό παιχνίδι που παιζόταν στο ύπαιθρο, όπου οι παίκτες διαγωνίζονταν σε έναν προκαθορισμένο αγώνα δρόμου, κουβαλώντας συγχρόνως στις πλάτη τους και κάποιο άτομο: «τα παιδιά ήταν μαζεμένα στην αλάνα κι έπαιζαν τις καβάλες». (Ακολουθούν 22 φρ.)·

- αγοράζω καβάλα, βλ. λ. [ψωνίζω καβάλα](#)·

- από καβάλα σ' άλογο, κάθισε σε γαϊδούρι, βλ. λ. [γαϊδούρι](#)·

- δεν παίζουμε τις καβάλες, δεν είμαστε μικρά παιδιά για να μας ξεγελάσεις, να μας κοροϊδέψεις, αντίθετα μιλάμε σοβαρά, σοβαρολογούμε, δεν αστειευόμαστε: «όταν θα ξανάρθεις, θέλω να 'σαι κατασταλαγμένος για το τι θέλεις να κάνεις με τη δουλειά, γιατί δεν παίζουμε τις καβάλες». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Για συνών. βλ. φρ. *δεν παίζουμε τις κουμπάρες*, λ. *κουμπάρα*·

- είμαι καβάλα, **α.** βρίσκομαι σε πλεονεκτική θέση έναντι κάποιου, οπότε είμαι σίγουρος πως δε θα μου κάνει κακό, είμαι εξασφαλισμένος: «ό,τι και να κάνει, είμαι καβάλα, γιατί τα λεφτά τα κρατάω εγώ στο χέρι». **β.** επιβάλλομαι: «βρε μανία που την έχει αυτός ο άνθρωπος να θέλει να 'ναι πάντα καβάλα!»·

- έκανε καβάλα σε στραβό γαϊδούρι, βλ. λ. [γαϊδούρι](#)·

- εμείς τι κάνουμε, τις καβάλες παίζουμε; γιατί υποτιμάς την ειδικότητά μας, την τέχνη μας, τη δουλειά μας ή την εμπειρία μας, από τη στιγμή που δεν είμαστε καθόλου άσχετοι με τη δουλειά ή την υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος: «εμείς τι κάνουμε, τις καβάλες παίζουμε και δεν μπορώ να επιδιορθώσω τ' αυτοκίνητό σου;». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το καλά και μετά το ρ. της φρ. *κάνουμε*, ακολουθεί το *εδώ ή το δηλαδή*. Για συνών. *εμείς τι κάνουμε, τις κουμπάρες παίζουμε*; λ. *κουμπάρα*·

- η αρρώστια καβάλα έρχεται και πεζή φεύγει, βλ. λ. [αρρώστια](#)·

- η νύφη ό,τι πάρει καβάλα, βλ. λ. [νύφη](#)·

- καβάλα πάν' στην εκκλησιά, καβάλα προσκυνάνε, λέγεται ειρωνικά για κείνους που χρησιμοποιούν πάντα το αυτοκίνητό τους, ακόμη και στις πιο μικρές μετακινήσεις τους. Πρβλ.: *καβάλα πάν' στην εκκλησιά, καβάλα προσκυνάνε, καβάλα παίρν' αντίδωρο απ' του παπά το χέρι* (Δημοτικό)·

- κάνω καβάλα, καβαλικεύω: «έκανε καβάλα τ' άλόγό του και ξεχύθηκε καλπάζοντας μέσα στον κάμπο»· βλ. και φρ. *κάνω καβαλικά*, λ. *καβαλικά*·

- νόμισα πως ήμουν στο γάιδαρο καβάλα, βλ. λ. [γάιδαρος](#)·

- παίζω τις καβάλες, δεν κάνω απολύτως τίποτα, χάνω τον καιρό μου, τεμπελιάζω: «εμείς σκοτωνόμαστε στη δουλειά κι αυτός παίζει τις καβάλες». Για συνών. *παίζω τις κουμπάρες*, λ. *κουμπάρα*·

- όταν είσαι καβάλα στ' άλογο, να λες σ' όλους καλημέρα, όταν είσαι ισχυρός, πλούσιος, να είσαι απλός, καταδεκτικός με τον απλό, το φτωχό κόσμο, γιατί (εδώ είναι το υπονοούμενο), αν τύχει και ξεπέσεις, τότε κανείς δε θα σε καταδέχεται, δε θα σε υπολογίζει: «σου δίνω συμβουλή, παιδάκι μου, όταν είσαι καβάλα στ'

άλογο, να λες σ' όλους καλημέρα, γιατί έχει ο καιρός γυρίσματα και ποτέ δεν ξέρεις πώς θα καταλήξουν τα πράγματα στη ζωή σου». Συνών. *χαιρέτα τον πεζό, όταν καβαλικέψεις, για να σε χαιρετά κι αυτός, όταν θα ξεπεζέψεις*.

- *ρίχνω τις καβάλες μου*, επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη, συνουσιάζομαι: «αν δε ρίξω τις καβάλες μου δυο τρεις φορές τη βδομάδα, δεν ησυχάζω».

- *τι νόμισες, τις καβάλες παίζουμε;* λέγεται με ειρωνική διάθεση στην περίπτωση που φέρουμε σε αίσιο τέλος μια δουλειά ή μια υπόθεση, ενώ κάποιος ή κάποιοι μας θεωρούσαν ανίκανους γι' αυτό. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *εμ*. Για συνών. βλ. φρ. *τι νόμισες, τις κουμπάρες παίζουμε;* λ. *κουμπάρα*.

- *τον έχω καβάλα*, μου έχει γίνει πολύ ενοχλητικός, πολύ φορτικός: «απ' τη μέρα που τον γνώρισα, τον έχω καβάλα και δεν μπορώ ν' απαλλαγώ απ' αυτόν τον άνθρωπο».

- *τον παίρνω καβάλα*, τον σηκώνω στους ώμους μου και τον μεταφέρω: «επειδή στραμπούλιξε το πόδι του, τον πήρα καβάλα και τον πήγα μέχρι τ' αυτοκίνητο».

- *τους βρήκα καβάλα*, (για ζευγάρια) βλ. φρ. *τους πέτυχα καβάλα*.

- *τους έπιασαν καβάλα*, (για ζευγάρια, ιδίως παράνομα) έπειτα από παρακολούθηση τους πέτυχαν την ώρα ακριβώς που συνουσιάζονταν, την ώρα της ερωτικής τους πράξης: «είχε υπόνοιες πως η γυναίκα του είχε γκόμενο κι όταν την παρακολούθησε με τους φίλους του, τους έπιασαν καβάλα σ' ένα απόμερο ξενοδοχείκι».

- *τους πέτυχα καβάλα*, (για ζευγάρια) τους πέτυχα ακριβώς την ώρα που συνουσιάζονταν, τους πέτυχα πάνω στην ερωτική τους πράξη: «δεν ήξερα ότι ήταν μέσ' στο δωμάτιο κι όπως άνοιξα την πόρτα, τους πέτυχα καβάλα».

- *τους τσάκωσαν καβάλα*, (για ζευγάρια, ιδίως παράνομα) βλ. φρ. *τους έπιασαν καβάλα*.

- *ψωνίζω καβάλα*, ψωνίζω χωρίς προσοχή και έλεγχο, γι' αυτό και ξεγελιέμαι στην αγορά που κάνω: «μάθε να ελέγχεις καλά αυτό που παίρνεις και μην ψωνίζεις καβάλα». Από το ότι, αυτός που αγοράζει πάνω από το άλογό του, δεν μπορεί από το ύψος που βρίσκεται να ελέγξει καλά το προϊόν που αγοράζει.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας